

Matkaraportti monipalvelukeskushankkeen tutustumismatkasta Kannuksen Eskolan kylään 13.10 2016

Hankesuunnitelmassa olevista toimenpiteistä yhtenä on monipalvelukeskushankkeessa mainittu monipalvelukeskusmalleihin tutustuminen. Näin ollen järjestimme matkan Keski-Pohjanmaalle Kannukseen jossa toimii vireä Eskolan kyläyhdistys ry. Eskolan kyläyhdistys hallinnoi Palveleva Yhteisö -hanketta ja Eskolan kyläpalvelu Osakeyhtiötä. Yhdessä nämä organisaatiot ovat järjestäneet kylään erilaisia palveluja omalla monipalvelukeskusmallillaan. Vastaavanlaisia yhteiskunnallisia yrityksiä ei ole kovin montaa koko Suomessa ja Järviseudulta katsottuna se on lähin tutustumiskohde. Matkalle kutsuttiin asiasta kiinnostuneita ihmisiä kyläkirjeellä sekä lehtijutuilla paikallislehdissä. Tutustumismahdollisuudesta ilmoitettiin myös Luoma-ahon kylän ja monipalvelukeskuksen facebook sivuilla sekä kylän omilla internet-sivuilla luoma-aho.info.

Monipalvelukeskushankkeen tarkoituksena oli saada tietoa millaisia palveluja Eskolassa on toiminnassa, mitä kenties on kokeiltu ja lopetettu ja mihin suuntaan palvelutarjontaa ollaan mahdollisesti kasvattamassa.

Ohjelma 13.10.2016

09:00 lähtö linja-autolla Alajärveltä, Hoiskontie 25
11:00 saapuminen Eskolan kylän palvelukeskukseen
11:15 omakustanteinen lounas ravintola Pikku-Pässissä
12:00 Miia Tiilikaisen luento kylän palveluista ja niiden tuottamisesta
13:45 Kierros palvelukeskuksessa
14:15 Eskolan kyläyhdistyksen tarjoama kahvi
14:30 Tutustuminen metsäradan pienoismalliin ja museoveturiin
15:00 lähtö paluumatkalle
17:00 saapuminen Alajärvelle, Hoiskontie 25

Kuljetuksiin kysyttiin tarjousta kolmelta eri liikennöitsijältä ja valituksi tuli halvin eli Peuran liikenne (liite 1). Mukaan ilmoittautui yhteensä 13 lähtijää, joista naisia 8 ja miehiä 3 henkeä. Kestävät kylät hankkeesta mukana oli ympäristöasiantuntija Aana Vainio ja HY/Ruralia-instituutista tutkija Katja Rinne-Koski.

Matkaan lähdettiin kutsun (liite 2) mukaisesti klo 9:00 Alajärveltä, Hoiskontie 25. Matka kesti noin 2 tuntia ja heti ensimmäiseksi menimme omakustanteiselle lounaalle kyläyhdistyksen ylläpitämään lounasruokala Pikku-Pässiin klo 11:00. Ruokailun jälkeen siirryimme rakennuksen toisessa kerroksessa olevaan kokoustilaan jossa kylän toimintoja esitteli järviseutulaisille Palveleva Yhteisö -hankkeesta asiantuntevasti ja ystävällisesti hanketyöntekijä Miia Tiilikainen.

Eskolan vireä teollisuuskylä sijaitsee Kannuksen ja Sievin puolivälissä, Keski-Pohjanmaalla. Eskolan kehittämisestä vastaavat kylän n. 400 asukasta, jotka ovat perustaneet etujansa ajamaan Eskolan kyläyhdistys ry:n ja Eskolan kyläpalvelu Oy:n. Osakeyhtiö työllistää tällä hetkellä kuusi työntekijää ja kyläyhdistyksen palkkalistoilta löytyy lisäksi kaksi henkilöä. Eskolan kylä tuottaa itse seuraavia palveluja: Päivähoito, kotikoulu, iltapäiväkerho, asuntojen vuokraus, matkailupalvelut ja tapahtumat (mm. kesäteatteri), kirjasto, kuntouttava työtoiminta, kotipalvelut ja lounasruokala. Katto organisaationa toimii Eskolan kyläpalvelu Oy. Varhaiskasvatuspalveluita varten on perustettu HanhiKukko ry, joka huolehtii omalta osaltaan varainhankinnasta mm. kotikoululle. Asuntojen vuokrausta ja ylläpitoa hoitaa Eskolan kehitys Oy. Matkailu, tapahtumatuotanto, kirjasto ja kuntouttava työtoiminta on annettu kyläyhdistyksen hoidettavaksi. Kotipalvelua järjestetään yhdessä

Peruspalveluliikelaitos, Jytan kanssa (palveluseteli). Lounasruokala toimii suoraan Eskolan kyläpalvelu Oy:n alla. Tilaisuuden materiaalit ovat liitteissä 3 ja 4. Tiilikaisen esittelyn jälkeen vierailijat saivat esittää kysymyksiä ja kommentteja. Erityisesti Eskolan kyläkoulun lakkauttaminen sai aikaan keskustelua. Talossa on kuitenkin jatkettu myös koulutyötä ns. kotikouluna jossa vierailun aikaan oli kuusi oppilasta.

Marjo Vistiaho Luoma-ahon kyläyhdistyksestä kätelee Eskolan Palveleva Yhteisö hankkeen Miia Tiilikaista. Taustalla myhäilee pitkän linjan kyläaktiivi Jaakko Hautamäki.

Tämän jälkeen seurasi tutustuminen rakennuksessa oleviin tiloihin ja palveluihin. Rakennuksen toisessa kerroksessa oli koululuokka jossa siis opiskeli tuolla hetkellä kuusi oppilasta. Opettaja on töissä neljänä päivänä viikossa ja yhtenä päivänä viikossa opetuksesta vastaa joku oppilaiden vanhemmista. Opettaja toimii lisäksi päivähoidon esimiehenä. Lisäksi kyläpalvelu ja kyläyhdistys harrastavat kansainvälistä vaihtoa ja nytkin heillä oli talossa kaksi espanjalaista apulaista. Heille korvataan ainoastaan ylläpito ja majoitus. Yläkerrasta löytyy varsin hyvin varusteltu kirjasto. Kirjasto on saanut kirjat lahjoituksena suljetuilta sivukirjastoilta ja yksityisiltä henkilöiltä. Alakerrassa sijaitsee päiväkotit Tenavatalli, jossa on 24 hoitopaikkaa. Ruokala toimittaa siis tuoreen ruoan kotipalvelun kautta sen tilanneille vanhuksille ja päiväkotiin ja kouluun. Kotipalvelu tuottaa lisäksi siivous- ja asiointipalveluita sekä ei-sairaanhoitollisia hoivapalveluita. Kylätalossa voidaan järjestää juhlia ja kokouksia ja tarvittaessa niihin hoituu pitopalvelu omasta takaa. Lounasruokala on kaikille avoin ja oli meille jo tuttu koska olimme siellä käyneet syömässä. Siispä tutustuimmekin enemmän lounasruokalan yhteydessä olevaan Pikku-Pässin kioskiin. Lähimpään kauppaan on Eskolasta 12 km. Kioskia pidetään osin auki kyläyhdistyksen talkoovoimin.

Lounasruokala Pikku-Pässi, joka on saanut nimensä metsäradan veturin mukaan. Metsärata toimi vuosina 1920 -1961 ja oli aikanaan merkittävä elannon antaja koko lähitienoon asutukselle. Radan pituus oli 68 kilometriä ja se kulki Eskolasta aina Lestijärvelle saakka. Metsäradan historiasta on tänä syksynä julkaistu Eskolan kyläyhdistyksen kustantama 208-sivuinen, kovakantinen kirja "Eskolan metsärata – Elämää pikkuradan varrella". Kylä identifioituu vahvasti metsäradan kulttuurihistoriaan ja on sen vuoksi tärkeä henkinen voimavara ja yhteisöllisyyden alkulähde. Kävimme tutustumassa viereisessä rakennuksessa olevaan metsäradan pienoismalliin. Kyläyhdistyksellä on vakaa aikomus kehittää pienoismallin rakentamista ja tehdä siitä vierailun arvoinen turistikohde. Eskolan kehitys Oy on rakennuttanut kylään Eskola talon lähelle vuokrattavia rivitaloasuntoja mutta niissä emme luonnollisestikaan vierailleet. Lisäksi alueella on myytävissä tontteja. Uusista avauksista mainittakoon Kyläpalveluiden opastuskeskus, jonka yhtenä projektina on kerätä kaikki suomen kyläkirjat saman katon alle.

Hankkeen matkassa oleva ryhmä kuunteli suurella mielenkiinnolla Tiilikaisen esitystä kylän palveluista.

Eskola on myös varsinainen kulttuurikylä, joka saa tuiki tärkeitä tuloja kyläyhdistykselle joka kesäisestä kesäteatteristaan. Viime suvena kesäteatteri järjesti 13 näytäntöä, joissa vieraili tuhansia kesäteatterin ystäviä aina Kanadaa ja Yhdysvaltoja myöten. Yhdistys palkkaa kesäisin ammattiohjaajan toteuttamaan ohjaustyön mutta näyttelemisen hoidetaan ihan oman kylän voimin.

Metsäradan pienoismallia on rakennettu suurella pieteetillä.

Metsäradan pienoisveturi saatiin Eskolaan Virosta monen mutkan jälkeen

Aisaparin rahoittaman Monipalvelukeskus -hankkeen tutustumismatkalla kartoitettiin millaisia palveluja Eskolassa on saatu aikaan ja pohdittiin samalla voisiko Eskolassa hyväksi koettuja palvelutuotantomalleja ja -käytänteitä tuoda käytäntöön myös laajemmin Etelä-Pohjanmaalaisissa kylissä. Monialainen ja monitaitoinen työvoima ja useasta eri lähteestä tuleva rahoitus parantavat kustannustehokkuutta. Tärkeintä on kokonaisuus – tuotetaan vain sellaisia palveluita joille kylällä on kysyntää. Oman historian vaaliminen ja kulttuurin tukeminen luovat pohjaa kotiseutuylpeydelle, joka puolestaan kasvattaa halua tehdä työtä oman kylän puolesta. Palvelut katoavat nykyisin yhä kauemmaksi ja keskittyvät suuriin asutuskeskuksiin. Kylien pitäisi haastaa tämän kaltainen kehitys.

Projektipäällikkö Kai Hannulabacka
 050-5446805
 kai.hannulabacka@japo.fi
 facebook.com/monipalvelukeskus

La Alucenter®
 Alumiinin osaamisverkosto

Alajärven kaupunki
 Alajärvi – Aitoa elämää Aaltojen keskellä

LEADER
Aisapari

62830
 • NEILLÄ ON •
 LUOMA-SIION KYLÄ